

7. Экспедиции и приключения:

- Организация тематических экспедиций, таких как поиски древних археологических находок или путешествия по неизведанным тропам.

- Развитие инфраструктуры для активного отдыха, включая велосипедные и пешие маршруты, чтобы подчеркнуть природные богатства.

8. Спортивные события и фестивали:

- Проведение спортивных мероприятий, таких как конные скачки и турниры, чтобы подчеркнуть национальные спортивные традиции.

- Организация фестивалей с участием традиционных казахских игр и соревнований.

Эти дополнительные элементы укрепят связь с культурными и природными аспектами Казахстана, создавая богатый и разнообразный опыт для туристов.

Этот уникальный национальный бренд будет акцентировать внимание туристов на неизведанных возможностях Казахстана, предлагая уникальный и неповторимый опыт в каждой поездке.

Литература

1. <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda/activities/414>
2. https://tourlib.net/statti_tourism/bajkanova.htm
3. <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda/activities/414?lang=kk>
4. <https://www.stud24.ru/turism/osobennosti-razvitiya-sportivnogo-turizma-v/425440-1510748-page1.html>

Естай А., 4 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Рахимжанова Т.К.

ҚАЗАҚСТАН АУМАҒЫНДАҒЫ ХАЛАЛ ТУРИЗМ НАРЫҒЫН ЗЕРТТЕУ: ДАМУЫНДАҒЫ ҚАЗІРГІ МӘСЕЛЕЛЕР ЖӘНЕ ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Түйіндеме: Туризм халықаралық қатынастар мен мәдени алмасуды нығайтуға қарқынды ықпал ететін үлкен сала. Әртүрлі мәдениеттер мен ұлттарды біріктіретін көпір. Туризм мәдени мұраны сақтауға және оны насихаттауға ықпал етеді. Соңғы жаңарту 2022 жылдың қаңтар айында аяқталған кезде халал туризм «туризм» индустриясында өзекті және қарқынды дамып келе жатқан үрдіс болып саналды. Халал туризм - исламның принциптері мен нормаларына сәйкес келетін мұсылмандарға бағытталған туризмнің бір түрі. Туризм индустриясының бұл сегменті қонақ үй қызметтерін, тамақтануды, ойын-сауықты және басқа аспектілерді қоса алғанда, мұсылмандардың өмір салтына сәйкес келетін қызметтер мен ұсыныстарды қамтиды. Бұған халал тағамдары, дұға ету құралдары, шомылу орындары және т. б. қатысты ұсыныстар кіруі мүмкін.

«Халал-туризм» туралы айтатын болсақ, Қазақстанның көптеген мұсылмандары халал туризм тек қажылықты білдіреді деп ойлайды. Соңғы 2 жылда туристік фирмаларда «Халал» тұжырымдамасы бар қонақүйлерге сұраныс жиілеп кетті. Қазіргі уақытта туристік фирмалар сенімді серіктестер арқылы Малайзия, Үндістан, Түркия, БАӘ-де жоғарыда аталған тұжырымдамасы бар қонақүйлерді ұсына алады. Егер сұраныс артатын болса, онда олар туристердің сұраныстарының ерекшеліктерін ескере отырып, «халал-саяхат» географиясын кеңейтеді [1].

Crescentrating рейтингтік агенттігі жүргізген зерттеуге барлығы 130 ел қатысты, олар қауіпсіздік деңгейі, тағам сапасы, намазды еркін оқу мүмкіндігі және басқа критерийлер бойынша бағаланды. Сонымен, Малайзия (81,9 балл), Біріккен Араб Әмірліктері (74,7) және Түркия (73,9) халал туризмі үшін ең жақсы елдер болып танылды. Қазақстан 16-шы орынға ие болып, 63,3 балл жинады. Біздің еліміз саяхат қауіпсіздігі, намазды еркін оқудың қолжетімділігі және қонақүйлердегі жағдайлар критерийлері бойынша ең жоғары бағаға ие

болды. Рейтинге сәйкес, Доминикан, Уругвай, Колумбия, Гватемала, Никарагуа, Боливия, Коста-Рика және Сальвадорда мұсылмандардың демалуы үшін ең нашар жағдайлар жасалған [2].

Қазақстан өзінің бай тарихы мен мәдениетімен әртүрлі елдерден мұсылмандарды өзіне тартады және халал туризм діни ескерткіштер мен тарихи орындарға назар аударта алады. Халал қонақ үйлері, мейрамханалар мен сауда орталықтары сияқты халал инфрақұрылымының дамуы мұсылман туристерінің саяхатының жайлы болуына ықпал етеді. Негізгі мәселелердің бірі стандарттар мен сертификаттары жоқ халал қызметтер мен өнімдер, бұл туристердің наразылығы мен сенімсіздігіне әкелуі мүмкін.

Қазақстанда немесе жалпы әлем бойынша халал туризм саласында туындап, орын алып жатқан мәселелер бойынша маркетингтік зерттеу жүргізілді. Әр түрлі жастағы адамдардан онлайн сауалнама алынды. Ол сауалнамаға 70 адам қатысты. Сауалнамаға қатысушы адамдардың көбі 18-25 жас аралығы, 13%-ы 26-35 жас аралығы және 36+ жастағы адамдар аз. Сауалнамаға қатысушы адамдардың 80%-ы әйелдер, 20%-ы ер адамдар. Саяхат кезінде халал тағам мәзірінің болғаны адамдардың 90% маңызды, 8,6%-ы бейтарапты деңгей ұстанады.

1 – сурет. Халал туристік ойын – сауықтыру қызметтер нарығындағы мәселелер

Ақпараттың аздығы – 42,9%, халал ойын-сауықтың шектеулі таңдауы – 58,6%, сертификаттың болмауы – 48,6%, халал инфрақұрылым деңгейінің төмендігі – 30%, жоғары баға – 25,7%, халал қонақүйлердің болмауы – 32,9%, саяхаттағы қолайсыздықтар (дұға етуге орын жоқ, тамақтану опцияларының ыңғайсыздығы және т. б.) – 41,4%.

2 – сурет. Мұсылман туристердің саяхатын жеңілдететін өзгерістер

Халал көлік түрлері – 25,7%, халал қонақ үйлер мен курорттардың болуы – 38,6%, халал тағам, мәзірлердің болуы ең көп көрсеткіш – 84,3%, қызметкерлерді мұсылман адамдардың ерекшеліктеріне үйрету – 41,4%, дұға ету орындарының болуы – 65,7%, халал туризмге бағытталған туристік іс-шаралар – 27,1%, халал қызметтерге, ойын-сауыққа, қонақүйлерге арналған қосымшалар, веб-сайттар – 34,3%, халал қызметтерінің сапасы мен сертификатталуы – 35,7%.

Қазақстан аумағындағы халал туризм деңгейі бойынша сауалнамаға қатысушы адамдардың 57,1% - бейтарапты көзқарасты таңдады, 25,75%- қанағаттанбаймыз деген жауапты белгіледі және қалған 17,1% - қанағаттанарлық деген жауапты таңдады.

Үлкен мәселелердің бірі, әрине, халал сертификатталған тағам мәзірінің болмауы, қоспалар мен тамақтың таза болуы. Инфрақұрылым, қонақүйлердегі ұсынылатын қызметтердің деңгейінің төмен болуы. Үлкен орталықтарда, мейрамханаларда, жұмыс орындарында намаз оқитын орындардың болуы.

Қазақстан бірегей мәдени және тарихи мұраға ие, бұл оны Ислам құндылықтарымен үйлесімділік іздейтін мұсылман туристері үшін тартымды етеді. Қазақстандағы халал туризм саласының болашағы тек экономикалық өсуге ғана емес, сонымен қатар мұсылман саяхатшылары үшін бірегей және тартымды бағыт ретінде елдің имиджін нығайтуға да ықпал ете алады.

Әдебиеттер

1. «Muslim.kz» - духовно-просветительский портал, [Электр.ресурс] – URL: <https://interesnoe.me/view/content/upd/24431386>
2. «Казахстанская правда» ресми сайты, [Электр.ресурс] – URL: <https://kazpravda.kz/n/kazahstan-voshel-v-top-20-stran-udobnyh-dlya-halal-turizma/>

Казгельдинова Б.А., 2 курс (Бөкетов университеті)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., профессор Мамраева Д.Г.

ЖАСТАР ТУРИЗМІ: ДАМУ ФАКТОРЛАРЫ

Жастар туризмі - әлеуметтік-экономикалық әлеуеті жоғары қарқынды дамып келе жатқан туризм секторы. UNWTO (2008) мәліметтері бойынша 15 пен 29 жас аралығындағы жас ұрпақ жастар туризмі санатына жатады. Жастар туризмінен түсетін әлемдік кірістер 2020 жылға дейін тұрақты түрде өсіп, 2019 жылы шамамен 330 млрд АҚШ долларын құрады[1].

Жастар туризмінің жас ұрпақтың рухани-адамгершілік және мәдени-білім беру тәрбиесіне оң әсері туризмнің әлеуметтік рөлін толық ашады. Саяхат жастарда патриоттық сезімдер мен Отанға деген сүйіспеншілікті қалыптастыруға, қоршаған шындықты білу қажеттіліктерін қанағаттандыруға және белсенді ойын-сауыққа, жан-жақты денешынықтыруға ықпал етеді. Туризм арқылы жастар саясатының алдында тұрған және елдің маңызды стратегиялық ресурсы ретінде жастардың адами капиталын дамытуға байланысты көптеген міндеттерді шешуге болады.

Қазақстан - туристік потенциалы бай мемлекет. Соның ішінде, жастар туризмін дамыту, жалпы туризмнің дамуына үлкен үлесін қосатын еді деп болжам жасай аламыз. Соңғы 5 жылда, жастардың саны едәуір өскенін байқауға болады (1-сурет).

Қазақстан Республикасы жастарының саны						
	адам, жылдың басына					
	2018	2019	2020	2021	2022 ²⁾	2023 ³⁾
Барлық халық						
Қазақстан Республикасы	3 900 900	3 830 526	3 765 383	3 739 883	3 833 435	5 726 629

1-сурет. Қазақстан Республикасы жастарының саны

Ішкі жастар туризмінің дамуына келесі факторлар әсер етеді:

- жастар саны,
- жастардың орташа жалақысы,
- әлеуметтік саясатқа мемлекеттік шығыстардың көлемі.